

OBSAH

Úvodem	9
1 Obecné otázky	11
1.1 Pojem a význam výběrového zjišťování	11
1.1.1 Úplné a neúplné statistické zjišťování	11
1.1.2 Druhy neúplného zjišťování	12
1.1.3 Vztah úplného a výběrového zjišťování	16
1.1.4 Aplikace výběrové metody zjišťování v ČSSR a v zahraničí	18
1.2 Výběrové zjišťování pomocí pravděpodobnostních výběrů	19
1.2.1 Hlavní druhy pravděpodobnostního výběru	19
1.2.2 Základní pojmy a symboly	21
1.2.3 Pořizování náhodného výběru	26
1.3 Základy teorie výběru a odhadu z konečných základních souborů	28
1.3.1 Výchozí pojmy	28
1.3.2 Hlavní definice teorie bodového odhadu	34
1.3.3 Některé speciální problémy teorie bodového odhadu	37
1.3.4 Intervalový odhad a testování hypotéz	40
1.3.5 Dvě poznámky k intervalovým odhadům	45
Cvičení	52
Citovaná a navazující literatura	53
2 Prostý náhodný výběr	56
2.1 Vymezení prostého náhodného výběru	56
2.2 Odhad průměru a úhrnu	58
2.2.1 Bodový odhad	58
2.2.2 Intervalové odhady a testování hypotéz	71
2.3 Odhad měr variability	76
2.3.1 Odhad rozptylu a jeho přesnost	76
2.3.2 Odhad směrodatné odchylky S a jeho vlastnosti	81
2.3.3 Odhad variačního koeficientu V a jeho vlastnosti	84
2.3.4 Odhad rozptylu $D^2(\bar{y})$, směrodatné chyby $D(\bar{y})$ a variačního koeficientu $V(\bar{y})$	84
2.4 Stanovení rozsahu výběru	86
2.5 Odhad relativní a absolutní četnosti	89
2.5.1 Bodový odhad	89
2.5.2 Intervalový odhad	95
2.5.3 Inverzní výběr	99
2.6 Prostý náhodný výběr s vrácením; estimátory založené na rozdílných prvcích souboru	101
2.6.1 Formulace problému	101
2.6.2 Rozdělení náhodné veličiny d	102
2.6.3 Estimátory základního průměru	107
2.6.4 Estimátory základního rozptylu	109
2.6.5 Estimátory rozptylu $D^2(\bar{y}_d)$	112
2.6.6 Inverzní výběr	115
2.6.7 Porovnání výběru s vrácením s výběrem bez vrácení	121
Cvičení	124
Citovaná a navazující literatura	129
3 Výběr s nestejnými pravděpodobnostmi	132
3.1 Základní pojmy	132
3.2 Postupný výběr s vrácením (s opakováním)	134
3.2.1 Bodový odhad úhrnu (průměru)	134
3.2.2 Porovnání výběru s nestejnými pravděpodobnostmi s prostým náhodným výběrem	138
3.2.3 Alternativní estimátor	141
3.2.4 Opakování jednotek při výběru s vrácením	142

3.3	Postupný výběr bez vracení (bez opakování) I	143
3.3.1	Pravděpodobnosti vytažení v prvním a dalších tazích	143
3.3.2	Estimátory závislé na pořadí	145
3.3.3	Estimátory nezávislé na pořadí	146
3.4	Postupný výběr bez vracení (bez opakování) II	149
3.4.1	Některé vlastnosti pravděpodobností zahrnutí	149
3.4.2	Bodové odhady úhrnu (průměru)	154
3.4.3	Porovnání výběru bez vracení s výběrem s vracením	159
3.4.4	Alternativní estimator	161
3.5	Jiná schémata výběru „bez opakování“	161
3.5.1	Výběr metodou dvou fází (dvoufázový výběr)	162
3.5.2	Zamítací výběr	163
3.5.3	Systematický výběr	166
	Cvičení	169
	Citovaná a navazující literatura	172
4	Poměrové odhady I	175
4.1	Základní pojmy	175
4.1.1	Poměrné veličiny	175
4.1.2	Symbole	175
4.1.3	Odhad základního poměru R a jeho přesnost	176
4.1.4	Poměrový odhad úhrnu a průměru	177
4.2	Bodové odhady poměru R při výběru se stejnými pravděpodobnostmi	177
4.2.1	Vlastnosti estimatoru $\bar{y}/\bar{X}$	178
4.2.2	Vlastnosti estimatoru $\bar{r}$	179
4.2.3	Vychýlení estimatorů r a $\bar{r}$	180
4.3	Vychýlení a střední čtvercová chyba výběrového poměru r	181
4.3.1	První aproximace	182
4.3.2	Druhá aproximace	186
4.4	Intervalový odhad poměru R	189
4.5	Poměrové odhady úhrnu a průměru	191
	Cvičení	192
	Citovaná a navazující literatura	195
5	Poměrové odhady II	197
5.1	Nevychýlené poměrové odhady	197
5.1.1	Nejlepší poměrový odhad při úměrové regresi	197
5.1.2	Nevychýlené poměrové odhady získané z výběru s nestejnými pravděpodobnostmi	198
5.1.3	Nevychýlené a téměř nevychýlené poměrové odhady získané při zachování prostého náhodného výběru	205
5.1.4	Nevychýlené a téměř nevychýlené poměrové odhady získané přechodem na složitější uspořádání výběru	217
5.2	Některé speciální problémy teorie poměrových odhadů	226
5.2.1	Kombinace dvou a více poměrových odhadů	226
5.2.2	Dvojitě poměrové odhady	230
5.2.3	Součinný odhad	233
5.2.4	Poměrové odhady u kvalitativních znaků	237
	Cvičení	238
	Citovaná a navazující literatura	241
6	Regresní odhady	244
6.1	Pojem regresního odhadu	244
6.2	Regresní odhad při předem dané hodnotě $\hat{B}$	245
6.3	Rozdílový odhad	247
6.4	Regresní odhad s koeficientem regrese odhadnutým z výběru	248
6.5	Výběr ze základního souboru s vlastnostmi tzv. regresního modelu	251
6.6	Nevychýlené regresní odhady	255
6.6.1	Nevychýlený regresní odhad z výběru s nestejnými pravděpodobnostmi	256
6.6.2	Nevychýlený regresní odhad získaný rekonstrukcí estimatoru $\bar{y} + b(X - \bar{x})$	257
	Cvičení	257
	Citovaná a navazující literatura	259
7	Oblastní výběr	261
7.1	Základní pojmy a symboly	261
7.1.1	Některá složitější uspořádání výběru	261
7.1.2	Stratifikace a oblastní výběr	262
7.1.3	Symbolika	263

7.2	Prostý odhad průměru a úhrnu	265
7.2.1	Bodový odhad	265
7.2.2	Směrodatné chyby odhadů	266
7.2.3	Intervalový odhad	267
7.3	Proporcionální rozvržení výběru do oblastí	269
7.3.1	Vstupní úvahy	269
7.3.2	Bodový odhad průměru a úhrnu	270
7.3.3	Porovnání s prostým náhodným výběrem	271
7.4	Optimální rozvržení výběru do oblastí	272
7.4.1	Vstupní úvahy	272
7.4.2	Odvození vzorce pro n_h	273
7.4.3	Vydatnost optimálního rozvržení	274
7.4.4	Nevýhody optimálního rozvržení	275
7.4.5	Optimální rozvržení s ohledem na náklady	275
7.5	Poměrový a součinný odhad při oblastním výběru	277
7.5.1	Separátní odhad	277
7.5.2	Kombinovaný odhad	279
7.6	Regresní odhad při oblastním výběru	281
7.6.1	Regresní odhad při předem daných hodnotách regresního koeficientu	281
7.6.2	Regresní odhad s koeficienty regrese odhadnutými z výběru	282
	Cvičení	283
	Citovaná a navazující literatura	288
8	Výběr skupin	290
8.1	Základní pojmy a symboly	290
8.1.1	Podstata výběru skupin a jeho příčiny	290
8.1.2	Symbolika	291
8.2	Odhady průměru a úhrnu	293
8.2.1	Odhad průměru $\bar{Y}$ a na něm založený odhad úhrnu Y	294
8.2.2	Odhad průměru $\bar{Y}$ a na něm založený odhad úhrnu Y	295
8.3	Výběr s pravděpodobnostmi úměrnými velikosti skupin	300
8.3.1	Odhad průměru $\bar{Y}$ a na něm založený odhad úhrnu Y	300
8.3.2	Odhad průměru $\bar{Y}$ a na něm založený odhad úhrnu Y	302
8.4	Oblastní výběr skupin	303
	Cvičení	304
	Citovaná a navazující literatura	305
9	Dvoustupňový výběr	307
9.1	Základní pojmy a symboly	307
9.1.1	Podstata dvoustupňového výběru	307
9.1.2	Názvy a symboly	307
9.2	Odhad průměru a úhrnu při různé velikých pvj	308
9.2.1	Bodové odhady	309
9.2.2	Střední čtvercové chyby odhadů	311
9.2.3	Výběr pvj s pravděpodobnostmi úměrnými jejich velikosti	316
9.3	Odhady průměru a úhrnu při stejné velikých pvj	317
9.3.1	Odhady průměrů $\bar{Y}$ a $\bar{Y}$, úhrnu Y a jejich rozptyly	318
9.3.2	Porovnání s jednostupňovým výběrem (přímým výběrem jednotek)	319
	Cvičení	320
	Citovaná a navazující literatura	322
	Dodatek — Momenty a charakteristiky k	324
	Výsledky cvičení	342
	Tabulky	379
	Učebnice a monografie	393

x) střední čtvercová chyba s. 297
s. 311